

Opr.št. I Kpr 12880/2015

**Z A P I S N I K
O ZASLIŠANJU OBDOLŽENCA**

sestavljen dne 29.3.2016 pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, v kazenski zadevi zoper obd. Antona Krkoviča, zaradi dveh kaznivih dejanja po 1. točki II. odstavka 46. člena Kazenskega zakonika SRS (KZ SRS), v zvezi z 22. členom Kazenskega zakonika SFR Jugoslavije (KZ SFRJ), v zvezi s 7. členom Kazenskega zakonika (KZ-1B)

NAVZOČI:

Preiskovalna sodnica: Deša Cener

Zapisnikarica: Špela Žlindra

Oškodovanka kot tožilka: Emilija Mrlak

Pooblaščenec oškodovanke kot tožilke:

Zagovornik: odv. Jože Hribernik iz Odv. pisarne Hribernik, Brezinščak, Ljubljana, pooblastilo v spisu

Zaslišanju prisostvuje še:

Pričeto ob 10.00 uri.

Na postavljena vprašanja obdolženec navaja osebne podatke:osebno ime (vzdevek): **ANTON KRKOVIČ, z vzdevkom Tone**osebno ime staršev: **Matija, Marija**

prejšnje osebno ime, če je bilo spremenjeno: /

datum in kraj rojstva: **18.5.1956, Kaptol, občina Kostel**naslov stalnega bivališča: **Kaptol 1a, 1336 Kostel, kjer dejansko živi**

naslov začasnega bivališča: /

EMŠO: **1805956500054**narodnost: **Slovenec**državljanstvo: **RS**poklic (delo, ki ga opravlja): **častnik Slovenske vojske**zaposlen-a pri: **upokojen**družinske razmere: **samski, oče 3 otrok, od teh en nepreskrbljen**ali je pismen: **da**katere šole ima končane: **OŠ, Royal College of defence studies London (angleška kraljeva akademija, 2. letna)**osebni dohodek in premoženjske razmere: **prejema 1250 EUR pokojnine, solastnik stanovanja na naslovu stalnega bivališča Kaptol 1a, Kostel, lastnik gospodarske družbe Kaptol d.o.o., ki je v mirovanju, lastnik OA znamke Audi TT, letnik 2009, brez drugega premoženja**ali je že bil obsojen, kdaj in za kaj: **po lastni izjavi neobsojen**ali je in kdaj je izrečeno kazen prestal: **da, do maja 2014 prestal 294 dni zaporne kazni v ZPKZ Dob v zadevi Patria, zaradi k.d. po čl. 269/I KZ, ki je bila potem razveljavljena**

ali teče zoper njega postopek za kakšno drugo kaznivo

dejanje, za katero in pri katerem sodišču: **ne, po lastni izjavi**

Sodnica pouči obdolženca, da mora na vsako vabilo priti in takoj sporočiti vsako spremembo naslova ali nameravano spremembo bivališča ter ga opozori na posledice, če tako ne bi ravnal.

Obdolžencu se pove, česa je obdolžen in kaj je podlaga za obdolžitev, da se ni dolžan zagovarjati in tudi ne odgovarjati na vprašanja, da v zagovoru ni dolžan izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivde ter da ima pravico vzeti si zagovornika, ki je lahko navzoč pri njegovem zaslišanju, če pa si po svojih gmotnih razmerah sam ne more plačati zagovornika, lahko po vložitvi obtožnice zahteva, da se mu postavi zagovornik po uradni dolžnosti na stroške države.

Po danih pojasnilih in pravnih poukih obdolženec izjavi, da je razumel, česa je osumljen in tudi vsa opozorila glede svojih pravic in obveznosti po določbah ZKP, da se ne odpoveduje pravici, vzeti si zagovornika in sicer si je za zagovornika izbral odv. Jožeta Hribernika iz Ljubljane, pooblastilo v spisu. Obd. izjavi, da se bo zagovarjal, in sicer v navzočnosti pooblaščenega zagovornika odv. Jožeta Hribernika.

.....

Sodnica, skladno z določilom člena 84 ZKP, odredi, da se preiskovalno dejanje, zaslihanje obdolženca, posname z ustreznimi tehničnimi sredstvi za zvočno snemanje, o čemer se poprej obvesti zaslišanca, obd. Antona Krkoviča ter vse zgoraj navedene navzoče.

Snemanje se prične ob 10.10 uri.

Sodnica: Prosim izvolite.

Obdolženi: Skratka gre za sestrelitev helikopterja, Gazela, Jugoslovanske ljudske armade, z dne 27.6., okoli 19.00 ure, popoldan, zvečer. Skratka okoliščine, formalno gledano, tega dogodka so bile naslednje. No, nekoliko bom izhajal iz obtožnega predloga, tako, kot sem ga jaz prebral in razumel. Skratka, v tem obtožnem predlogu se navaja, da na ta dan pač ni bilo vojne, da to niso bile vojne razmere. S tem se seveda ne morem strinjati in se nihče, ki te stvari razume, tudi ne strinja. Kajti vojno v tem času ne opredeljujejo dokumenti, ne živimo v letu 1914, da se napiše vojna napoved in se seveda ta pošlje tistemu, ki ga nameravamo napasti in potem se zgodijo logistični premiki, ne vem, operativni premiki in se pač neka vojna začne, nekega dne, ampak so časi drugi, tudi teorem o vojni jasno govori, vojna ima kameleonski značaj, ne moremo jo primerjati. In slovenska vojna je pač bila taka, da ima svoj izpostavljeni, vidni in nekoliko bolj znani del, to je v tem času, ker je bil ta helikopter tudi sestreljen, in svoj latentni del, časovno obsežnejši, tako, da opredeljujem vojno v začetku, sicer njen začetek vežem na 15. maj leta 1990, ko je Jugoslovanska armada in pač takratni jugoslovanski vrh razorožil Slovenijo z jasnim namenom, ta namen smo tudi pravilno prepoznali, in seveda začeli z ustreznimi pripravami pod takratnimi pogoji skupne države Jugoslavije in vojno smo definitivno zaključili s 25., oziroma nekateri pravijo 26. oktobra leta 1991, ko je bil izgnan še zadnji vojak, torej skozi Luko Koper. To so javno dovolj znani dogodki. To je razpon vojne. Definitivno in formalno, za moje razumevanje nediskutabilno, absolutno nedvomno, pa je bila vojna začeta 27.6., in sicer uradno formalno gledano z dokumentom, ki ga je takratni poveljnik 5. vojskovališča Jugoslovanske armade, na žalost

tudi po rodu Slovenec, general Kolšek Konrad, poslal takratnemu predsedniku vlade, Lojzetu Peterletu. To je bilo 27.6. natanko ob 7.20 uri zjutraj. Čeprav so se operaciji, že premiki enot začeli in namen je razviden iz teksta, ki ga bom tudi citiral, je zelo kratek, torej ta vojna napoved se glasi tako: Gospod predsednik, obveščamo vas, da je naloga 5. vojaškega območja, da prevzame vse mejne prehode in **zavaruje državno mejo Socialistične federativne Republike Jugoslavije**. Računamo na sodelovanje vseh organov in prebivalcev Republike Slovenije. Nalogo bomo brezpogojno izvršili, **kar pomeni**, da bomo postopali tudi po pravilih bojne uporabe enot, da bom nekoliko civilno razumljiv, postopati po pravilih bojne uporabe enot pomeni ubijati, rušiti, to, kar se je do sestrelitve že dogajalo. Ljudje so na naši strani umirali, na strani agresorja so tudi bili že mrtvi v tem času, tako, da to je tudi vse, v praksi, kar je tu napisano, že potrjeno. In kot zadnji **opomin slovenski oblasti**, torej nove, en dan stare države, je bil opomin, vsak odpor bo zlomljen, za posledice pa bodo odgovarjali naredbodajalci in izvršitelji, podpis - general Jugoslovanske armade Konrad Kolšek. Naslednji formalni postopek, ki opredeljuje takratne okoliščine in tudi pravno opredeljuje **okvir mojega delovanja in postopanja v primeru sestrelitve helikopterja**: ob 7.00 uri zjutraj, istega dne, 27.6., je bila sklicana izredna seja našega državnega predsedstva, takrat je bil pač **to kolektiven organ v razširjeni sestavi**, prisotnost ministrov, predsednika vlade in morda še **koga**. **Kot pristojni organ je sprejel odredbo številka strogo zaupno 800-03-1891**, v kateri med **drugim opredeljuje nastale razmere**, kot dejstvo izvršene agresije na komaj rojeno državo. Agresija je vojna in **še zlasti s slovenskim primerom**, ker agresija je imela drugo stran, če druge strani ne bi imela, bi bila **samo agresija** in mi, ki smo pripravljali ta odpor, do tistega dne že polnih 13 mesecev, torej več kot 1 leto, razlog sem pa povedal, razlog je bil v prepoznanju ob razorožitvi Slovenije in predvidevanju, **da bo do te agresije prišlo, nihče pa ni vedel kdaj**, prišlo je pač takrat, kot je bilo, to je **27.6.** **Torej to formalno prepoznanje agresije** je tudi formalno prepoznanje vojne. Ubijalo se je že, rušilo se je in obe strani sta nastopali, jasno, mi branitelji pač nove države, drugi na rasprotni strani, agresorji, to sta dve strani. V tej odredbi oziroma v sklepih te odredbe, **ali pa kakšnem vzporednem aktu morda**, je tudi bilo sprejeto v sklep predsedstva, da se javno pozove vse službujoče, kakorkoli, kot civilne osebe, **kot vojaške osebe v Jugoslovanski ljudski armadi**, da ne sodelujejo pri agresiji in da pač **prestopijo na našo stran**. Ta poziv je bil nekajkrat izrečen. V tem obtožnem predlogu se mi tudi nekako očita, da sem formalno deloval izven okvirjev slovenskega sistema, vojaškega vodenja in poveljevanja, to nikakor ni res. Kot dokaz in formalno podkrepitev tega, kar trdim, naj navedem, da je na osnovi te odredbe v kakšni uri, morda v eni uri zamika samo, recimo, opredelim morda osmo, pa tudi, če dopustimo deveto uro zjutraj, bil izdan vojaški ukaz, ki ga je podpisal takrat pristojen, formalno pristojen general Slapar, načelnik Republiškega štaba teritorialne obrambe Republike Slovenije in tudi to bom citiral, ker je direktiva zelo kratka, zelo jasna. Gre za ukaz, za bojno delovanje, in sicer v štirih točkah. Prva točka navaja, z odločnim bojnim delovanjem, s težiščem na dejstvomovanju po oklepni enotah in drugih sredstvih tehnike zagotoviti realizacijo načrtovanih nalog. Tu moram pojasniti, kaj so načrtovane naloge, da bo takratna direktiva pravilno razumljena. Torej že maja meseca je bil na ravni Ministrstva za obrambo sprejet poseben načrt, če temu tako rečemo, ki se je imenoval, mislim, da načrt ukrepov za delovanje naše strani v primeru agresije. Torej recimo temu dober mesec pred tem. No, in ko govori o načrtovanih nalogah, so v mislih tudi ti ukrepi, ki so bili ponovno potrjeni, se opravičujem, če stopim za eno stopničko nazaj, ti ukrepi Ministrstva, ponovno, kot krovni dokument za delovanje vojske, potrjeni formalno na seji predsedstva, ki sem jo imenoval, ob 7.00 uri zjutraj. In so predvidevali absolutno vse to, kamor sodi tudi sestrelitev sovražnega helikopterja. Nadaljujem s prvo točko pri ukazu: z uporabo razpoložljivih borbenih sredstev zagotoviti varovanje objektov, meje in komunikacij,

preprečiti manevre enotam Jugoslovanske ljudske armade, prva točka je bila to. Druga: aktivnosti uskladiti v koordinacijskih podskupinah. Tu, kar se tiče sestrelitve, moram, da bom jasen, povedati, da je enota, ki sem ji jaz poveljeval, kakorkoli pač se imenuje v tem obtožnem predlogu, precej konfuzno na trenutke z enim drugim, še kakšnim tretjim imenom, skratka govora je o Brigadi Moris, to je tisto ime, lahko, da formalno takrat ni bilo, ampak šlo je za isto enoto. To je enota, ki sem ji jaz poveljeval in njena vloga in formacijska struktura in vse ostalo je prepoznavno, obstajajo dokumenti, ni težko se seznaniti s podrobnostmi tega. In z enim znatnim, torej naj to pojasnim, na ta del naloge ukazane vezano, v smislu koordinacijskih podskupin, ta enota je zaradi svoje primarne naloge, katera je bila zavarovanje, torej državnega, vojaško političnega vodstva, na mirodobni lokaciji, kar je bilo 27.-ega, pozneje smo šli tudi na bazne lokacije, ampak to je bila, princip je veljal v vsakem primeru. Zavarovanje, torej tega vodstva, v to vodstvo se šteje, da bomo jasni, torej, če gremo predsedstvo Republike Slovenije, takrat skupščina, parlament bi danes rekli, takrat izvršni svet, vlada, in določena ministrstva, vsekakor za obrambo in notranje zadeve, in še kakšno drugo. Zato je princip pri takšnem varovanju enota, ki ima nalogo varovati državno vodstvo, je da vedno deluješ znotraj struktur, znotraj prostornih struktur, s katerimi pač postaviš ustrezno obliko bojnega sodelovanja, ampak izključna pristojnost pri varovanju tega subjekta varovanja pa je takšne enote, ne, torej, in seveda tu, da bom pojasnil to koordinacijsko podskupino: slovenski sistem je bil takrat pač prilagojen, organiziran tako, da smo vzpostavili skozi projekt manevrske strukture narodne zaščite že od leta 1990 naprej medsebojno koordinacijo med strukturami vojske in policije in načelo, na posameznih nivojih vodenja in poveljevanja, vzpostavili tako imenovano koordinacijsko skupino na državni ravni, ki je imela kot podrejene elemente koordinacijske podskupine. Zato je tukaj mogoče nekoliko neprecizno napisano, ampak tako se je razumelo in se mora razumeti, ni druge razlage, da aktivnost, ki jo je treba uskladiti v koordinacijskih podskupinah pomeni, da jih je treba, pravilna dikcija bi bila, v koordinacijski skupini, torej republiški in koordinacijskih podskupinah, ki so bile na ravni pokrajin. Tako, da to pomeni to in v mojem primeru so bile moje aktivnosti popolnoma usklajene z republiško, torej državno koordinacijsko skupino, vse. No naprej: pripravite enote za aktiviranje načrta Nabava, no, mi smo imeli pripravljene različne načrte, ki so se pozneje tudi uresničevali, ne vem Nabava, načrt Kamen, tukaj je bil zelo aktualen, je velikokrat omenjan v tem obtožnem predlogu. Načrt Kamen je predvideval, ker smo predvideli, kako bo Jugoslovanska armada izvršila agresijo, da seveda jim bomo to preprečili in ta dan nam ni šlo ravno najbolje, videli boste iz dokumenta, ki ga bo naš odvetnik, moj odvetnik priložil. Torej nekako je bilo zelo težko ogrevanje tega dne, v smislu bojnega delovanja, zato je Jugoslovanska armada bila v posameznih primerih uspešna in je prišlo do zavzetja, tako, kot je bilo ukazano, nekaterih mejnih prehodov. No, in ta dan smo se, torej proti večeru veliko ukvarjali s tem, kako v noči to situacijo obrniti. Vedeli smo, da je strateškega pomena, da jim ne pustimo zasesti mejne prehode proti severozahodu, se pravi ne, kajti predpostavka delovanja armade je bila, strateška predpostavka, da smo napadeni s strani NATO pakta, kot je bila takrat pač delitev na vzhodni, Varšavski, in NATO blok. No skratka, to pomeni to, načrte Nabava. Nabava pa mislim, da pomeni, da smo, ker smo predvidevali kot primarne vojaške posege, primarne operacije, vpad v skladišče Jugoslovanske vojske, ker nam je primanjkovalo orožja in do tega je pozneje tudi prišlo, ena je zelo znamenita stvar, zopet velik uspeh ravno moje brigade, zavzetje Borovnice in s katere smo pač z orožjem oborožili, Sloveniji prevesili razmerje sil, ampak to je neko drugo vprašanje, ne bi drobil v to smer. No, in četrta točka tega ukaza, ki sem ga jaz tu spoštoval in je bil realiziran tudi pri sestrelitvi, četrtič: realizacijo teh nalog zagotovite takoj, o ukrepih in rezultatih me takoj obvestite. Odvetnik prosim, še to bi priložil, to je moje bojno poročilo, na katerem sem podpisano, kopija originala, iz katerega je v

tem delu vidno, da sem pač poročal tudi o sestrelitvi tega helikopterja, poleg ostalih nalog, ki smo jih ta dan izvajali. To je eden od dokumentov, ki ga prilagamo. Skratka, če zaključim ta formalni okvir, bazirajoč na tem in seveda na jasnem poznavanju ciljev, namenov agresorja, jaz sem pa človek, ki je začel s pripravami in je iniciral te priprave na nek način že 17. maja 1990, tudi sem snovalec prvega načrta, ki je predvideval, kako armada bo delovala, torej sem v skladu z vsemi temi dokumenti pač deloval tudi ta dan. Ustavil bi se še pri eni zadevi, namreč zdaj, ko je ta zgodba tako pogreta, kot pač je, se odpirajo tudi mnoge zgodbe, katere sem želel preprosto izbrisati, gre zame za enega izmed dogodkov v tistem času, ampak zdaj, ko je pogreta, na površje zelo prihajajo tudi zelo pomembni drugi vidiki, tukaj v tem dokumentu, ki ga boste pozneje sprejela, je lepo napisano, če kratko citiram: počasi je nastajala slika o uspešnosti oziroma neuspešnosti naše obrambe, samo citiram kratko: dobro so se držali Štajerci in Dolenjci, slabše je bilo na Gorenjskem in v Ljubljanski pokrajini, zelo slabo pa na Primorskem. No, kaj hočem tu povedati v kontekstu sestrelitve: jaz sem se dobil pred dnevi z gospodom, ki mislim, da je celo napisan s svojim imenom v tem dokumentu, to je Miha Butara, to je takratni poveljnik prostora, območja, v katerem sem jaz deloval kot avtonomna enota in sem mu tudi to rekel, kar bom danes na sodišču, da, ko se take reči odprejo, seveda se odprejo tudi marsikateri nove stvari, ki ne bi nikoli prišle na površje, ampak danes pa prihajajo. Torej vprašal sem ga, Miha, torej polkovnik Butara, in zakaj ste vi spustili skozi vaš sektor, kajti pred sestrelitvijo tega helikopterja, sta letela nad Ljubljano dva helikopterja, pred tem. Boste videla iz tega zapisa, koliko tega tranzita je bilo po Sloveniji, po dolgem in po čez. in ni bil prvi napaden, bil je pa prvi sestreljen, res, ni bil pa prvi napaden, bilo jih je po Sloveniji, ampak iz takih ali drugačnih razlogov, ali so jih zadeli s pehotnim orožjem, ki ni bilo učinkovito, enega v Trzinu celo pred tem, s protiklepno raketo, ki ni eksplodirala, pač to so realne vojne razmere in tako se je zgodilo. Torej, ta helikopter naj bi letel iz, torej jaz mislim, nisem siguren, morda iz Brnika, ampak vsekakor v Šentvid. naj bi, to nisem niti bil, me ni preprosto brigalo, in ko je dobil nalogo, pač, kakršno je dobil, je iz Šentvida naj bi preletel na Kodeljevo. Jaz šele zdaj vem, ko mi je Butara povedal, da je bila na Kodeljevem ena centralnih pekarn, ki je oskrbovala Jugoslovansko vojsko. No, tu se na tej točki kaže ustaviti glede na očitke meni, da je bil pač pilot Mrlak oseba, ki naj bi z nami sodeloval, notri celo piše, v manevrski strukturi in tako naprej, skratka to vse kar piše, saj sem rekel, da ne bom širil tega, zato se moram nekje ustaviti a ne, odvetnik je napovedal, če ne bi imel še marsikateri detajl za povedati, da je bil sodelavec manevrske strukture ne le zaščite. Šef tega projekta v Sloveniji in ki je ta projekt zasnoval, sem bil jaz, a jaz tega nisem vedel torej, da je bil. Vsa zgodba, ki je napletena pozneje, okoli njegovega sodelovanja z nami, je za mene in za vse, ki stvari poznamo, preprosti domišljjski spis, to nič ni res in tudi, ko je pristal na Kodeljevem, če bi hotel na našo stran priti, to je bilo že koliko ur po pozivu predsedstva, naj ne sodeluje, naj odidejo. Ja kaj bi bilo lažje, kot zakleniti tisti helikopter tam pri pekarni in pobegniti na Rožnik in tako dalje, ampak to so detajli, v katere se jaz tukaj ne bom spuščal in ne bom dodajal, kaj je on mislil, ker me sploh nič ne briga, kajti vmes povem, jaz nisem sestrelil Mrlaka, niti drugega, še imena ne vem, Makedonca po rodu, ampak sestrelil sem helikopter Jugoslovanske armade, ki je bila agresor. In zakaj je bil sestreljen, torej, zato, ker je Ljubljana kot pristojna za prostor, torej ni dejstvovala, pravim to so nove zgodbe, ne vem, zakaj so to počeli, ne vem, če bodo zaslišani, naj povedo, zakaj niso, ampak ta helikopter, tudi parkrat napisano v obtožnem predlogu, to je čisto vojaška strokovna stvar in ga sama tožilka in tisti, ki ji pač to pomagajo delati, označujejo za izvidniški helikopter. Se opravičujem, ste pretežno civili tu, ampak, izvidniški helikopter je nekaj, kar, če ne bi jaz sestrelil, bi morala oblast mene sestreliti, tudi, če razumete, metaforično. Kajti izvidniški helikopter pomeni izvidovati položaje, predstavljati si je treba kot kralja na šahovnici, ki ga

varujem. Kdor ogroža tega kralja, moraš narediti vse, da ga govorim v metafori, prispodobi, jaz sem bil zadolžen in odgovoren za varovanje državnega vodstva in ta helikopter je preletel moje položaje. To je določljivo, kajti sestreljen je bil z raketo kratkega dosega in če ga ne bi sestrelil, saj pravim, potem je treba mene sestreliti. Jaz si pač tega nisem mogel dovoliti, enostavno, meni je pa, še enkrat rečem, personalno vedno se ve v vojni, da v tanku, v helikopterju, v letalu, pa v avtu. pa še kje drugje, vedno je nekdo, ki je nekemu sin, nekemu mož, nekemu ..., ampak to so ta irelevantna vprašanja za ljudi, ki poveljujejo v času vojne, če se bi s tem obremenjeval, potem bi bilo lahko v tej državi veliko drugače kot je, tako, da tu iz tega je razvidno, da Ljubljanska pokrajina pač ni učinkovito delovala in vzletel je na Kodeljevem, prišel je v sektor, ki je bil moje območje odgovornosti in prišlo je do sestrelitve. To je vse, kar lahko povem, bolj ali manj.

Sodnica: Hvala lepa. Obramba, kakšno vprašanje?

Zagovornik: Ne. Hvala lepa.

Sodnica: Obdolženi, ali boste odgovarjali na vprašanja subsidiarne tožilke?

Obdolženi: Ne, ni potrebe.

Sodnica: Želite še kaj obdolženi dodati?

Obdolženi: Ne.

Snemanje se konča ob 10.32 uri.

Obd. Anton Krkovič po zaslišanju v spis vloži dokument, ki opredeljuje formalni okvir za takratno bojno delovanje vključno s sestrelitvijo helikopterja in bojno poročilo z dne 27.6.1991.

Glede na pravico, da takoj uveljavljam povrnitev potnih stroškov za današnji prihod na sodišče in da tega kasneje ne morem več zahtevati povem, da stroškov ne priglašam.

Glede pravico do predvajanja posnetka povem, da se tej pravici odpovedujem.

Končano ob 10.35 uri.

Zapisnikarica:
Špela Žlindra

Obdolženi:
Anton Krkovič

Preiskovalna sodnica:
Deša Cener

Zagovornik:
Odv. Jože Hribernik

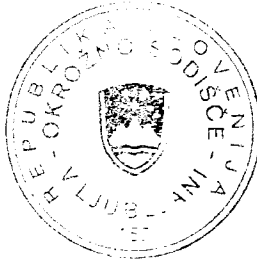
Oškodovanka kot tožilka:
Emilija Mrlak

URADNI ZAZNAMEK:

Zvočni zapis prepisovala strojepiska: Špela Žlindra

Prepis zvočnega posnetka sem pregledala in ga potrjujem.

**Preiskovalna sodnica:
Deša Cener**

Ta prepis je soglasen z izvirnikom

Podpis pristojne
sodne osebe:

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Deša Cener', is written over a horizontal dotted line.